

a flor de pele

a flor de pell

Clara Garriga Aguas

a flor de pell

Resum i paraules clau

Introducció

Antecedents

Referents

Objectius

Marc conceptual

Metodologia

Proces creatiu

A flor de pell

Conclusions

Agraïments

Bibliografia i Webgrafia

Resum

A flor de pell és un projecte experimentatiu en el que exploro una etapa ja viscuda a través de l'escultura. Aquesta sèrie la conformen tres peces de fang refractari blanc, creades amb la intenció de materialitzar la vivència intangible d'una depressió i el seu procés emocional i de sanació. Les obres comparteixen organicitat i sensibilitat en les seves formes, i deixen un gran protagonisme a la llum. El projecte també ha estat un estudi del material i les seves capacitats en el qual he inclòs per primer cop la tècnica de modelatge constructiu. He volgut exposar cada peça al damunt d'uns peus fets de barres de ferro negre prim, de manera que he aconseguit crear un buit que sostenti l'escultura i que no en distregui l'atenció.

*Introspecció, organicitat, escultura, llum,
sensibilitat, equilibri.*

Introducció

El naixement d'aquest projecte rau en el meu estat emocional durant el 2021. En aquests últims dos anys vaig patir una depressió que em va fer trasbalsar la visió que tenia de les coses i la meua manera de fer.

La meua creativitat es va veure afectada fins a tal punt que la necessitat de continuar generant obra es va convertir en certs moments en una dificultat. El meu bloqueig creatiu em va obligar a replantejar-me la manera de treballar i és així com va néixer aquest nou concepte d'escultura que protagonitza aquest projecte.

L'escultural'havia concebut fins ara com una disciplina en la qual el concepte era referit a la peça final i no al seu procés. El que vol dir, que l'escultura no és només el que es veu com a resultat final, sinó que també és igualment important el camí seguit per aconseguir-ho. Les obres anteriors a aquesta sèrie, eren peces que buscaven sobretot una estètica i un impacte visual més enllà del seu concepte. Oteiza ens parla de la desocupació de l'espai i diu "que la finalitat de l'art no és l'obra mateixa, sinó la realitat transformadora i transcendent de l'experiència estètica." ¹

1. Oteiza, J. d., & La Pedrera, F. C. (2016). La desocupació de l'espai.

Aquest nou projecte pretén trobar el concepte en el mateix procés de creació. L'escultura no és només el que veus, també és el que transmet, la seva construcció, transformació i experimentació del material sense la necessitat de representar quelcom figuratiu.

Penso que la meua escultura té com a intenció representar quelcom intangible. Vol ser un intent de la materialització d'emocions i sensacions que m'han acompanyat en aquesta etapa més obscura. El concepte no va començar a agafar forma fins que no vaig acabar la primera peça i d'aquest fet també n'ha parlat l'escultor Henry Moore en un dels seus llibres "Puedo incluso mirar viejas esculturas y encontrar en ellas significados y explicaciones que en el momento en que las hice no los pensaba en absoluto, por lo menos no de forma consciente." ²

Les escultures que componen aquesta sèrie són abstractes tot i que tenen una formalitat molt orgànica donat que expressen un moment de la vida i no només quelcom simbòlic.

Es podria dir que les obres busquen l'essència de la forma sense ornamentacions jugant amb el buit i el ple de l'espai. Com ens en parla l'escultor Henry Moore: "Una escultura debe tener vida propia... si una obra escultórica tiene su vida y forma propias, tendrá vida se expandirá y parecerá más grande que la piedra o la madera de la que ha sido tallada.

2. Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura. (p.204)

Tiene que dar siempre la impresión, tanto si está tallada como si está modelada, de haber surgido orgánicamente, creada por la presión interior.”³

M’agrada la visió que té Moore de la vida interior de les escultures, i fa un apunt sobre com s’haurien de concebre aquest tipus de peces, doncs és cert que les escultures que no són figuratives o realistes, moltes vegades no se les reconeix com a peces de gran sensibilitat i poètica.

Vaig poder llegir un text de Sergi Aguilar del seu llibre “anvers revers” en el que explicava com va iniciar el seu camí cap al món de l’escultura i no vaig poder evitar trobar similituds en la manera de pensar i la seva perspectiva en la creació artística: “Com es poden construir objectes físics que procedeixen, i en certa manera remetent, a la més pura immaterialitat? Aquesta pregunta, o potser hauria d’anomenar-la obsessió, m’ha estimulat durant quatre dècades d’activitat artística, i m’ha empès a buscar a l’interior del meu treball les respostes més diverses, que m’exigien reformular aquesta incògnita una i una altra vegada.”⁴

Sense renunciar a utilitzar el recurs de la maqueta només per a poder crear escultures a gran escala i com a mètode d’ideació, actualment el meu procés creatiu també ha canviat, ara el recurs principal a l’hora de construir és la intuïció i el diàleg amb

3. Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura. (p.59)

4. Aguilar, S. (2015). Revers Anvers. (p.19)

l’escultura. Tot i això la maqueta m’ajuda a poder concebre totes les cares de l’escultura així com ho feia Moore:

“He dejado de emplear directamente el dibujo para la escultura. Un dibujo sólo puede mostrar una perspectiva y al convertir un único dibujo en escultura, como yo solía hacer, todas las demás perspectivas había que inventarlas... Desde hace muchos años he deseado que mi escultura fuese interesante desde todos los puntos de vista, así que no trabajo con dibujos sino con pequeñas maquetas que se pueden tener en la mano y miraras y trabajarlas desde todos los ángulos.”⁵

Així doncs, les escultures tenen l’avantatge que són observades en els seus 360 graus i això m’ha obligat a generar interès en cada una de les seves cares. Conformem camins al seu voltant, observem la seva contínua forma canviant i com la llum rebota en els seus entrants i sortints de la forma. La persona que l’observa ha de voler seguir mirant i pensant; l’escultura mai ha de revelar-ho tot immediatament. He trobat interessant la relació que planteja l’escultor Jorge Oteiza a l’hora de parlar sobre la forma i l’espai que en deixa buit.

“com més massa hi ha, com més proporció de matèria tangible d’escultura, de poderosa aparença d’escultor, més indiferent (o del tot estrany) a la mateixa obra és l’espai lliure. Inversament, com

5. Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura. (p.180)

menys complicada és una escultura, més actiu és l'espai lliure.”⁶

Moore també parlava d'aquest aspecte relacionant l'escultura directament amb la naturalesa, referint-se que l'escultura també és quelcom viu: “Una escultura tiene que ser como la naturaleza; la naturaleza viviente, no un tipo de naturaleza estática. La naturaleza orgánica, o como se la quiera llamar, es distinta desde todos los lados. Y eso es lo que creo que debe ser la escultura para que mantenga constantemente su interés.”⁷

Donat que aquest projecte és plenament introspectiu, m'interessa que la peça es desenvolupi a mesura que treballa el material. Exploro els seus límits i qualitats, buscant ritmes i textures que per a mi tinguin ressonància.

Més enllà d'un estudi del material, aquestes peces les podria definir com una expansió del dibuix en tres dimensions. He volgut traslladar la sensibilitat i força de cada una de les línies de les peces així com faig amb el dibuix.

La construcció d'aquest projecte és en part, també terapèutic. Sense la pressió de pensar quina forma li vull donar a cada escultura, aquesta flueix per si sola. El més important per a mi era el procés constructiu i no l'obra resultant. Sense voler-ho, el concepte es va anar formant sol.

6. Oteiza, J. d., & La Pedrera, F. C. (2016). La desocupació de l'espai.

7. Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura. (p.192)

Les escultures pretenen plasmar aquestes vivències i barreja d'emocions en quelcom físic i tangible. Jaume Plensa deia: “El reconeixement tàtil i per mitjà d'altres sentits, fins i tot abans que ens envaeixin el llenguatge i la consciència, constitueix la base de la nostra resposta inicial davant del món i també de l'escultura.”⁸

Per a mi ha estat summament important que cada una de les peces s'experimenti també amb el tacte, per a poder agafar consciència d'aquesta materialització d'emocions. L'escultor Jorge Oteiza també va parlar molt d'aquesta relació entre escultura i espiritualitat. “Jo busco per l'estàtua una solitud buida, un silenci espacial obert, que l'home pugui ocupar espiritualment. Un lloc espiritual d'apartament i de retir, de protecció.”⁹

8. Plensa, J. (2019). Jaume Plensa.

9. Oteiza, J. d., & La Pedrera, F. C. (2016). La desocupació de l'espai.

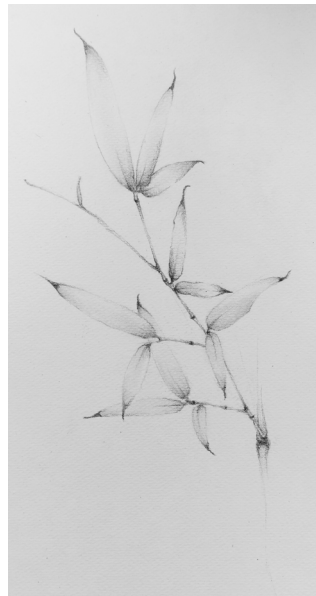
Antecedents

La meva obra prèvia a aquest projecte en certa manera és la que ha acabat evocant al que ara puc definir com el meu estil actual. Les peces tenen una ànima purament orgànica i tenen en part la llum com a protagonista.

Considero que en aquesta retrospectiva, la meva manera de fer en quant a l'escultura es podria definir com una expansió tridimensional del dibuix. Acostumo a donar un tractament a les obres molt similar al que dono al dibuix. Penso que són peces amb molta sensibilitat, amb la cura pel detall i la importància per les textures i la llum.

Inicio aquest capítol amb dues primeres sèries, una de dibuix i una altre escultòrica, per així poder veure des d'on parteixo amb el dibuix i veure també l'inici de la meva experiència tridimensional.

Em remunto a un parell d'obres bidimensionals. Es tracta de dos dibuixos que són representacions al natural de vegetació. En ells m'interessa reflectir tant la intensitat dels ritmes com a la lleugeresa de les seves formes.

Bambú
Grafit sobre paper
2018

Eucaliptus
Grafit sobre paper
2017

Aquesta sèrie de peces són el fruit de la meva primera experimentació amb l'argila blanca i la recerca de formes abstractes obtingudes del negatiu de parts del meu cos. En aquestes obres hi ha un interès latent en l'estudi i el comportament del material, els seus límits i possibilitats. Les escultures no pretenen una representació acord a la realitat, però volen seguir una línia d'organicitat i contrast de llum, aspectes aquests que m'agradaria reflectir en les meves creacions.

Sense títol
Fang refractari blanc
2018

Sense títol
Fang refractari blanc
2018

Aquesta imatge il·lustra la meva primera creació en pedra. La improvisació va ser un dels aspectes importants en el seu procés creatiu. Vaig començar a experimentar amb el negatiu i positiu de l'espai i a jugar amb una idea de simetria tot i que aquesta no es manifesta d'una manera estricta doncs la pròpia organicitat de la peça no ho requereix. Penso que l'escultura encara que sigui primerenca, busca la puresa formal, el ritme, la continuïtat i l'harmonia, on la llum i l'aparença translúcida de l'alabastre són protagonistes principals.

a flor de pell

Sense títol
Alabastre
2019

Aquesta peça representa un espiral, un element que simbolitza creixement, expansió i dinamisme. És un peça amb molta força i purament orgànica que busca equilibri en allò natural. L'obra està creada amb materials nobles on també hi juga un paper important el dibuix que ens mostren les vetes en ser polida la superfície de l'escultura.

Sense títol
Calatorao sobre una base de fusta
2021

Sense títol
Calatorao sobre una base de fusta
2021

Referents

A continuació presento una sèrie d'artistes que en alguns aspectes han influït en el meu procés creatiu des d'un punt de vista formal. Entre ells en Pep Codó i en Max Bill. Per altre banda m'interessa l'enfoc de Jessica Drenk en els seus projectes com a exploracions del material en què el procés creatiu hi té un paper important.

Juan Asensio

És un escultor nascut a Cuenca l'any 1959 que es va iniciar en l'escultura amb estudis d'anatomia i peces abstractes fetes de marbre i argila. Va començar a exposar a Madrid a la Galeria Theo i posteriorment a la galeria Elvira González en la que ha estat unit des de llavors. La seva obra la situem dins de l'abstracció geomètrica amb grans referències a la naturalesa aportant així una major organicitat a les seves peces. Va rebre diversos premis incloent el "ojo crítico" d'Arts Plàstiques y el primer premi del XX certamen d'escultura de Caja Madrid l'any 1996.

Asensio, J. (2020) ***Sense títol***
Alabastre sobre una base d'acer inoxidable

Max Bill

Va ser un artista Suis nascut l'any 1908, que es va iniciar cursant els seus estudis a la Arts and Crafts Academy de Zurich i a la Bauhaus. L'any 1929 es va traslladar a Zurich on va exercir de professor a més a més de treballar com a artista i arquitecte. En el camp de l'escultura va crear diverses variacions sobre el tema del "llaç infinit" en metall pulit. Va ser professor i director de les escoles de Zurich i Ulm i organitzador de diverses exposicions d'art. Max Bill va morir a Berlí el 9 de desembre de 1994.

a flor de pell

Bill, M. (1961 - 1962) ***Endless Ribbon, Version IV***
Granit gris

Jessica Drenk

Artista nascuda als Estats Units caracteritzada per la seva gran sensibilitat a l'hora d'apreciar el món natural que resulta ser la seva font d'inspiració. Treballa creant escultures amb textures complexes en les que en destaca el caos i la bellesa en la que es troben els materials més simples. Els seus projectes són exploracions del material on el procés creatiu també forma part de l'obra. Investiga la intersecció que es troba entre allò natural i allò fet per l'home.

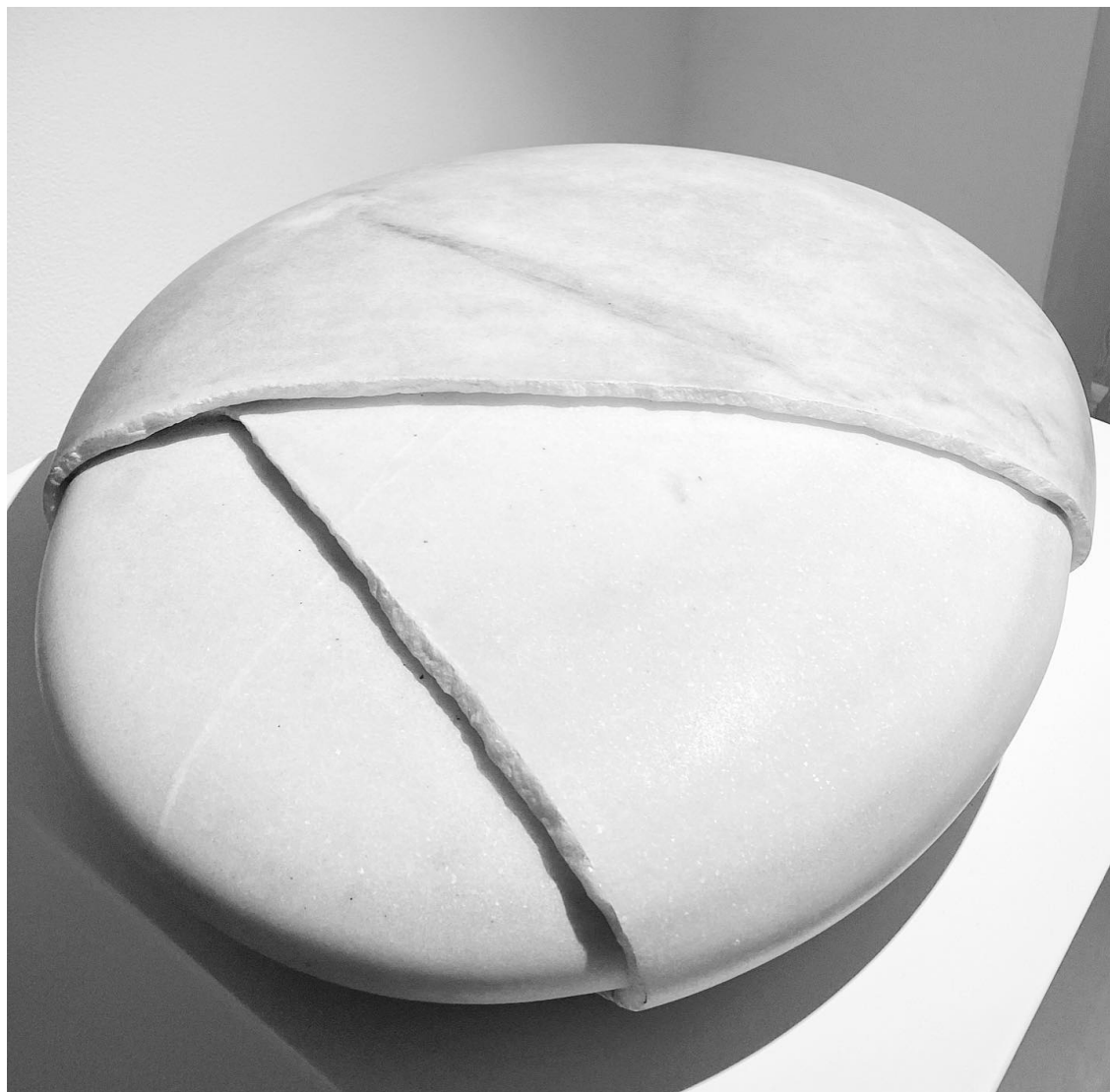
a flor de pell

Drenk, J. (2017) *Porcelain skins*
Ceràmica

Pep Codó

Escultor català nascut l'any 1946. Es va iniciar en el món de l'escultura amb l'ofici de guixaire que li va ensenyar el seu pare. És considerat un dels millors escultors catalans d'art contemporani i es deu a la seva investigació constant de la pedra amb la qual conforma una obra de caràcter conceptual i sovint minimalista. En les seves obres, parla especialment del record i la metamorfosi pròpia del món natural que l'envolta i observa, sensible als seus canvis.

Codó, P. (2012) ***Terç minvant IV***
Marbre Macael

Objectius

- Aprendre la tècnica del modelatge constructiu.
- Crear obres de grans dimensions que transmetin lleugeresa.
- Aconseguir obres orgàniques jugant amb els seus contrastes, ple/buit, obert/tancat, entre d'altres.
- Aconseguir obres que no trenquen el ritme en cap aspecte i que tenen en la continuïtat de les seves línies la seva raó de ser.
- Construir obres que tinguin interès des de tots els seus punts de vista.

Marc conceptual

El concepte que rau en aquest projecte parteix de la necessitat d'expressar una sensació fins ara desconeguda que no he sabut transmetre de cap altra manera que a través de l'escultura. Amb els sentiments a flor de pell, vaig trobar el mode d'expressar el que em passava de la manera més íntima i transparent.

En gran part, el projecte ha estat una exploració de mi mateixa i de com em vaig sentir en cada una de les etapes. Això ha fet que em pugui veure directament reflectida en el que estava creant.

Indirectament he aportat a cada escultura, les característiques referides a tot allò que reconeixia com a mancança en la meua vida. Les peces es podria dir que tenen un cert equilibri i dinamisme. Amb línies netes, força i sobretot una sensació de puresa i llum que buscava tenir durant aquella època. Vaig llegir en un llibre d'escultura una frase amb la qual no vaig poder evitar sentir-me identificada durant aquesta etapa del projecte en què buscava les paraules per explicar a flor de pell. "L'art és, en part, fruit de la suggestió i que, per tant, té un component que no és estrictament racional i que queda

enormement vinculat a la percepció subjectiva de les coses." ¹⁰

És cert que durant aquesta part del procés he pensat en la manera en la qual em canviava la perspectiva del projecte mentre el redactava, penso que provar d'explicar la teua obra mentre la treballes allibera una tensió necessària per a la seva creació. El fet d'intentar expressar les intencions amb una exactitud lògica podria fer que l'obra resultant no fos més que una idea encasellada d'aquestes mateixes paraules.

Tot i explicar la meua història en aquest projecte, no m'interessa convertir-ho en un projecte tancat en què narro allò que em va passar a mi, vull que cada peça sigui de lliure interpretació i que cada persona que l'observi, es pugui veure reflectida en algun dels seus aspectes. " Jaume Plensa ha dit més d'una vegada que l'escultura és la millor forma de plantejar preguntes". ¹¹ Així és com vull que es percebi "a flor de pell", vull que la gent observi, intueixi, imagini, interpreti o es qüestioni el que veu.

El fet d'haver-me bolcat emocionalment en el projecte m'ha permès veure com evolucionaven les peces a mesura que jo també ho feia. He pogut veure el meu procés de sanació a través de les

10. L'artista i la llàntida d'Aldí. (2005). En 50 Escultures (pp. 34–35).

11. Berenblit, F. (2019). Sota el signe de la interrogació. En Jaume Plensa. (p.61)

meves escultures i com a poc a poc cada una d'elles s'anava tornant una mica més dinàmica i complexa que l'anterior.

Un dels elements d'unió d'aquesta sèrie és la incorporació de l'espiral. Aquest element es troba present en molts aspectes de la naturalesa en la qual vivim. Representa la idea de creixement, desenvolupament, expansió i continuïtat. He treballat l'espiral en cada peça de manera que representés el més acurat possible en quina etapa del procés em trobava. D'aquesta manera cada escultura adopta unes característiques diferents i una sensació diferent a l'observar-les.

Tot i que les tres peces tenen alguns aspectes simètrics, el disseny de la forma orgànica ha marcat cada una de les peces amb l'asimetria. Com deia Henry Moore "El deseo de la forma completamente realizada está relacionado con la asimetría." ¹²

La primera obra la vaig crear en el moment més delicat de tota aquesta etapa. És la més estable i plana de totes. És una espiral que recorda a la forma d'una petxina. L'espiral decreix cap al fons de la peça i aquesta és de composició tancada. Una part d'aquesta escultura està parcialment coberta com un símbol de protecció i representant l'estat d'ànim més tancat i depressiu.

Vaig deixar respirar el projecte uns mesos fins que no vaig començar a modelar la segona peça. L'escultura agafa una formalitat més lleugera i de gran alçada a diferència de la inicial. És una peça més dinàmica en la que l'espiral present es tanca en si mateix tot i que es pot intuir que l'espiral podria continuar creixent gràcies a la important torsió que genera. En aquesta segona obra, l'equilibri té un paper molt rellevant, doncs també representa l'etapa delicada en la qual va començar la meua recuperació.

L'última escultura del projecte l'he creat en el moment més estable d'aquests dos últims anys. Ha estat una progressió de la segona peça doncs són similars formalment. En aquesta, l'espiral és creixent però ja no és tancat. L'espiral creix per ambdós costats i s'expandeix. Cap dels seus extrems s'arriba a tocar tot i la seva proximitat. Té una base sòlida i ample i l'escultura es desplega amb lleugeresa i moviment. No hi ha cap mena de torsió en el seu espiral, però donada la seva formalitat, ha estat la peça més difícil d'equilibrar.

Pel que fa a la manera de presentar aquestes tres escultures, tenia clar que volia que estiguessin elevades, però sense que cap element afegit els hi tragués protagonisme. M'interessava buscar el mínim de sustentació per aconseguir donar la sensació que les

12. Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura. (p.181)

peces fossin aèries. Per mi ha estat important presentar les obres aixecades un metre del terra de manera que qualsevol que les observi en tingui una perspectiva quasi frontal, sense perdre aquesta visió de la cara superior.

M'he decantat per a construir un suport per a cada peça format per tres peus de barres de ferro negre, unides per un triangle que funciona de base per a recolzar cada obra. Aquests peus tenen una petita inclinació de manera que es van obrint a mesura que s'acosten a terra, d'aquesta manera aporta més estabilitat a l'escultura i en reforça el seu l'interès.

Metodologia

La manera d'enfocar aquest projecte va començar al taller de la universitat. Molt abans de donar forma a aquesta sèrie i al seu concepte, va haver-hi molt treball previ de modelatge. Donades les dimensions de les peces, he dedicat gran part del meu temps al taller de modelatge. Totes les escultures han partit de les respectives maquetes per poder fer-me una idea del que volia plasmar a les obres finals. Tot i ser peces escultòriques, també hi ha hagut un procés d'ideació a través d'il·lustracions per buscar quines sensacions volia transmetre i buscar l'estètica que li volia donar al projecte.

Per les característiques que comparteixen les obres d'aquest projecte, he hagut de ser pacient en la construcció de cada una d'elles. El fet que siguin composicions aèries, m'ha obligat a pujar cada peça a poc a poc a mesura que les seves parets s'enforteixen. Això m'ha permès agafar perspectiva i deixar descansar cada peça per a poder observar la seva evolució i reconèixer els canvis que volia fer en cada una. El fet de treballar en una sola peça durant tantes hores seguides, a vegades et pot fer desviar de la visió de l'obra final. Per mi ha estat

important combinar la feina de taller amb altres activitats per a reconèixer la primera impressió de les obres cada cop que tornava al taller per continuar-les treballant. Mentre treballava al taller, ho vaig combinar també fent recerca d'artistes amb els quals compartia ja fos la manera de treballar les escultures o el concepte del seu treball artístic.

Donat que el meu projecte parla d'un aspecte molt personal, també he hagut de treballar molt la manera en què ho volia plasmar. He dedicat molts dies a escriure pensaments i sensacions patides que em semblaven rellevants per incloure dins el marc conceptual. També s'ha de tenir en compte que part d'aquest projecte ha estat possible gràcies a la maduresa i creixement personal que he hagut de fer per a poder parlar d'aquesta etapa des d'una nova perspectiva.

Procés creatiu

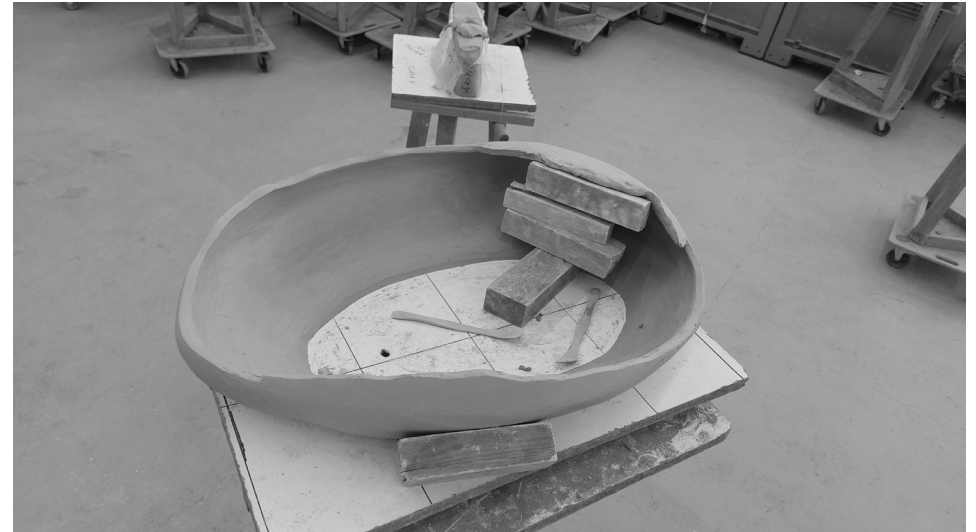
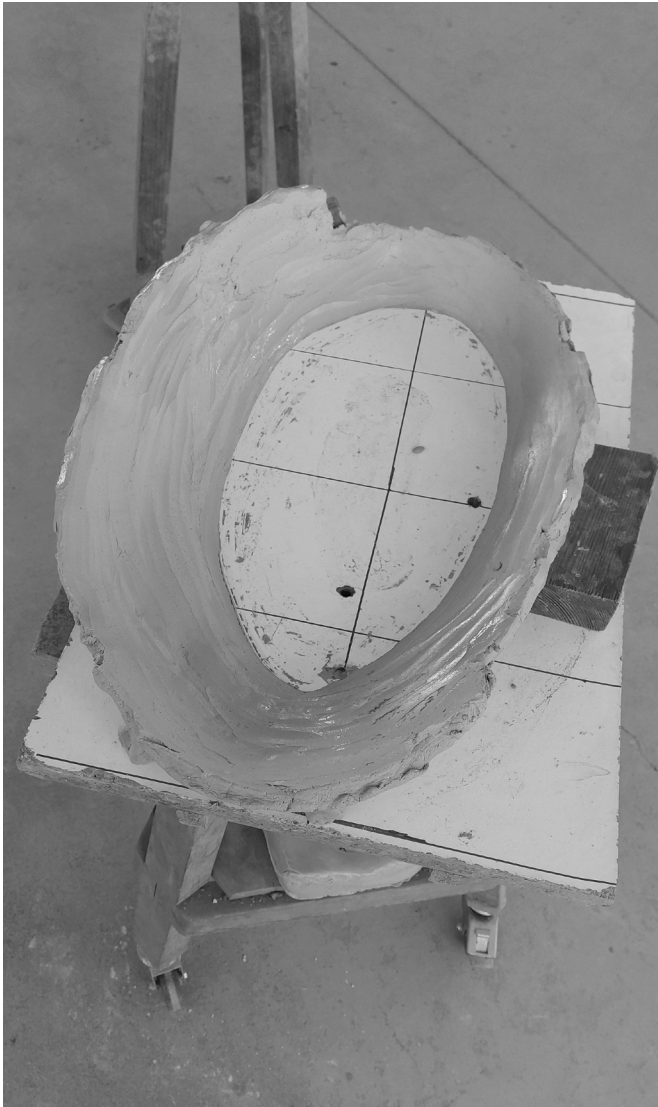
He utilitzat dues tècniques diferents en aquest procés de creació, i he treballat també amb fang refractari blanc de dos gramatges diferents (0,5 mm i 1,5 mm).

Primer em vaig decantar pel modelatge convencional amb el fang de gramatge més gran en el que un cop tenia la peça acabada, vaig procedir al seu buidatge per després poder-la coure. L'última escultura però, ha estat creada en modelatge constructiu. Ha estat tot un repte, doncs mai havia emprat aquesta tècnica i em vaig haver d'adaptar als avantatges i limitacions que comportava. Penso que és la manera més eficient de treballar peces d'aquestes característiques, però això em va obligar també a canviar la meua manera d'elaborar-ho i de visualitzar l'escultura mentre la modelava.

Donades les característiques de les dues últimes escultures quant a alçada, torsions i equilibris, m'he ajudat de llistons de fusta per a aguantar el pes del fang tou mentre s'enduria. Un cop el fang agafava quasi una textura de cuir, he pogut colpejar la seva superfície amb un tac de fusta de manera controlada i anar perfeccionant la forma i continuïtat de les línies de cada obra. Per a aconseguir aquest acabat llis que tenen en comú, he utilitzat una mitja lluna metàl·lica d'una certa flexibilitat per les zones més corbes, i així pressionar la xamota que conté el fang per comprimir-lo i aconseguir una superfície més llisa.

Maqueta
1 : 2.5

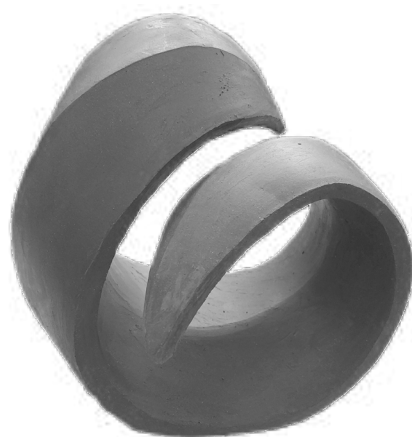

Maqueta
1 : 2.5

Maqueta
1:3

© Ana Mª Martínez

© Ana Mª Martínez

a flor de pelle

a flor de pell

*plou.
sobre l'herba el meu vers
-i l'aigua pura-
que claregi les lletres del meu somni.*

*plou.
guardo l'ànima eixuta
nu, pel bosc, faig camí sota l'aigua
net el cos i els sentits.
com llàgrimes dels arbres
les gotes sobre meu.
renta'm dolor dels pins l'enuig de la
ciutat.*

Paraules cap al tard

Fang refractari blanc sobre peus de ferro
2022

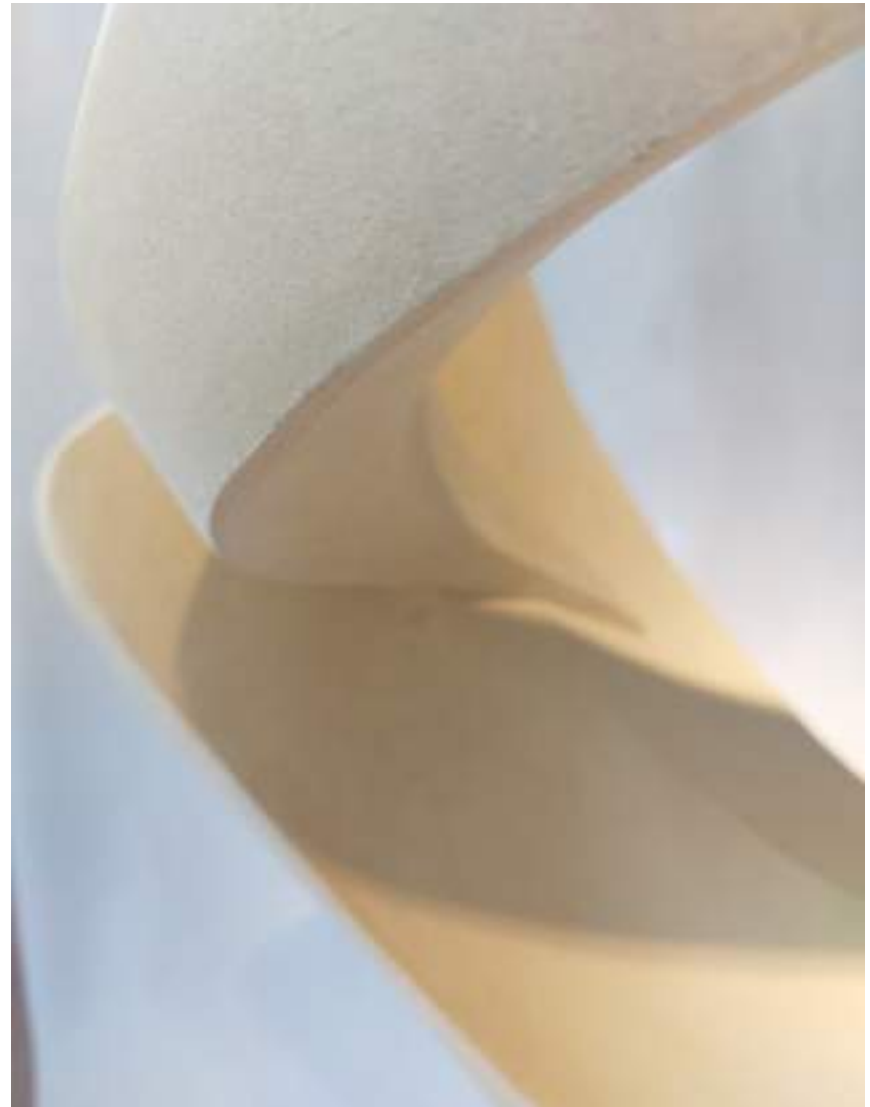
a flor de pell

*per sempre no és pas lluny.
per sempre és ara.
el que és lluny és tornar.*

Tornar és lluny
Fang refractari blanc sobre peus de ferro.
2023

a flor de pell

*la capsa dels desitjos,
rebenta-la.
descorda el cos,
sacseja els tarongers.
que aromin el barranc de tots els dub-
tes*

*mil sons de molsa,
llençols de tot amb sedes de no res.*

Temps en blanc

Fang refractari blanc sobre peus de ferro
2023

Conclusions

El meu projecte no és la fi d'una etapa sinó més aviat l'inici de l'experimentació i aprofundiment de què per mi representa una nova manera de fer escultura. Veure les obres que en formen part em crea una sensació plena i satisfactòria. Ha estat un repte enfrontar-me al modelatge de grans dimensions en comparació al que havia fet fins ara i a totes les problemàtiques d'ordre tècnic que han sorgit en el seu procés. He deixat de buscar la perfecció en les meves obres i he permès que aquestes poguessin créixer al seu ritme i deixar que l'empremta s'evidenciï en el treball artesanal de l'escultura.

Després d'estar mesos desenvolupant els meus projectes, entenc que he après la tècnica de modelatge constructiu i que ara la puc incloure com a un nou mètode per treballar en obres futures.

Agraïments

Vull agrair al meu professor i tutor d'aquest projecte, Jaume Ros. Per ensenyar-me la bellesa de l'escultura, per acompanyar-me en els moments més durs i per creure en mi des del primer dia. Al meu mestre de taller, en Rafa, per la seva paciència i dedicació, i per treure'm un somriure sempre que ho he necessitat. Agraeixo també les circumstàncies desafortunades que m'han convertit en la persona que sóc avui i que han fet possible aquest projecte.

Sobretot vull agrair als meus pares haver estat al peu del canó des que vaig començar la carrera. Per haver estat el meu pilar i per haver-me cuidat i animat en cada una de les etapes. Per no deixar que em rendís i per ensenyar-me sempre a lluitar pel que estimo.

Gràcies.

Bibliografia

- Aguilar, S. (2015). Revers Anvers.
- Berenblit, F. (2019). Sota el signe de la interrogació. En Jaume Plensa.
- Codó, P. (2020). L'essencial i la circumstància.
- Garriga, F. (1973). Paraules cap al tard.
- Garriga, F. (2003). Temps en blanc.
- Garriga, F. (2013). Tornar és lluny.
- L'artista i la llàntida d'Aldí. (2005). En 50 Escultures (pp. 34–35).
- Oteiza, J. d., & La Pedrera, F. C. (2016). La desocupació de l'espai.
- Plensa, J. (2019). Jaume Plensa.
- Russoli, F., & Mitchinson, D. (1981). Henry Moore Escultura.

Webgrafia

- About — Jessica Drenk. (s.f.). Jessica Drenk.
<http://www.jessicadrenk.com/about>
- Endless Ribbon, Version IV [Imagen]. (s.f.). Artsy.
<https://www.artsy.net/artwork/max-bill-endless-ribbon-version-iv>
- Juan Asensio - Galería Elvira González - Artista Juan Asensio. (s.f.). Galería Elvira González.
<https://elviragonzalez.es/artista/juan-asensio/>
- Max Bill, de la Bauhaus al diseño industrial | Sobre Arquitectura y más | Desde 1998. (s.f.). METALOCUS | Sobre Arquitectura y más | Desde 1998.
<https://www.metalocus.es/es/noticias/>
- PEP CODÓ. (s.f.). PEP CODÓ.
<https://pepcodo.com/>
- Porcelain Skins [Imagen]. (s.f.). Jessica Drenk.
<http://www.jessicadrenk.com/schwane/>
- Sin título [Imagen]. (s.f.). Juan Asensio – Escultor.
<https://juanasensio.es/obra/>
- Terç Minvant IV [Imagen]. (s.f.). Facebook.
<https://www.facebook.com/espacio.bcn.artgallery>

Clara Garriga Aguas
NIUB: 20062453
Treball de fi de grau
Escultura - Belles arts
Tutor: Jaume Ros Vallverdú
Universitat de Barcelona
2022 - 2023

